

A

MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT

HÍRLEVELE

2016.

szeptember - október

Letölthető:

www.foldtan.hu

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT
2016. SZEPTEMBER – OKTÓBER HAVI HÍRLEVELE

PROGRAMOK IDŐRENDEN	
Szeptember 19. Tudománytörténeti Szakosztály – előadóülés – Budapest	3
Szeptember 22–24. Ásványtani és Geokémiai Szakosztály, MTA Atommagkutató Intézet – VII. Közettani és Geokémiai Vándorgyűlés – Debrecen	3
Szeptember 27. Alföldi Területi Szervezet – előadóülés – Szeged	4
Október 1. Oktatási és Közművelődési Szakosztály, Ásványtan-Geokémiai Szakosztály, Őslénytani-Rétegtani Szakosztály – Év ásványa 2016, Év ősmaradványa 2016 családi nap a GRÁNÁT és a <i>Nummulites</i> jegyében – Tata	4
Október 1., 8. Geotóp napok – ismeretterjesztő földtani kirándulások országszerte	5
Október 3. Agyagásványtani Szakosztály – Hol tart ma az agyagtudomány Közép-Európában, és mi ebben Magyarország helye és jövője? – kerekasztal beszélgetés – Budapest	5
Október 14–15. Általános Földtani Szakosztály, MTA Szedimentológiai Albizottság – Terepbejárás a gerecsei kainozoos képződmények és paleomorfológiai elemek vizsgálatára	6
Október 17. Tudománytörténeti Szakosztály – előadóülés – Budapest	7
BEHARANGOZÓ	
November 11. Alföldi Területi Szervezet – NosztalgEO 2016 „50 éves az Alföldi Területi Szervezet” – Szeged	7
November 12–13. Földtudományos Forгатag – Budapest	8
November 17–18. MFT Ásványtan-Geokémiai-, Agyagásványtani-, Oktatási és Közművelődési Szakosztálya, MTA Geokémiai, Ásvány- és Közettani Tudományos Bizottságának Felsőoktatási Munkabizottsága, Miskolci Egyetem Ásványtani-Földtani Intézet – A geokémiai, ásványtani és közettani szakterületek érintett felsőoktatási műhelyeinek éves találkozója – Miskolc	8
PÁLYÁZATOK	9
EGYÉB PROGRAMOK	10
HÍREK	12

FÁJDALOMMAL TUDATJUK, HOGY ÖRÖKRE ELTÁVOZOTT

Dr. Detre Csaba
1941–2016

Makrai László
1934–2016

Dr. Bán Miklós
1938–2016

Fuxreiter András
1942–2016

Vizy Béla
1932–2016

tagtársunk

EMLÉKÜK SZÍVÜNKBEN ÉS MUNKÁIKBAN TOVÁBB ÉL!

PROGRAMOK IDŐRENDJÉN

Szeptember 19. (hétfő) 14.00 óra

MFT Titkárság, 1015 Budapest, Csalogány u.12. I. emelet 1.
TUDOMÁNYTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY

Hatvan éve történt – 1956

Bevezeti és levezeti **Kecskeméti Tibor**

„Akik elmentek, más útra tértek, mégis ugyanoda értek” címmel megemlékező beszélgetés
(főleg) az 56-ban Kanadába került olajos társairól **DOJCSÁK GYŐZŐ** intonálásával,
ki mit tud róluk, alapon

Trunkó László: Néhány személyes élmény 60 év távlatából. (Felolvassa Kecskeméti Tibor).

*****

Szeptember 22–24. (csütörtök–szombat)

MTA Atommagkutató Intézet, Debrecen, Bem tér 18/C

VII. Kőzettani és Geokémiai Vándorgyűlés

A Kőzettani és Geokémiai Vándorgyűlésnek – amely a magmás metamorf és üledékes kőzettannal, valamint geokémiával foglalkozó hazai kutatók legfontosabb szakmai fóruma –

idén Debrecenben az MTA Atommagkutató Intézete ad otthont. A konferencia egyre növekvő népszerűségét az évről évre növekvő számú és magas színvonalú előadások és poszter bemutatók bizonyítják. A konferencia kiemelt célja, találkozási- és vitafórumot biztosítani a közettan és geokémia különböző területein kutató fiatal és a tapasztaltabb kutatók számára. Az előző konferenciák tapasztalatai alapján, a vándorgyűlés lehetőséget biztosított a különböző egyetemeken és kutatóintézetekben folyó kutatómunka bemutatására, kutatók és kutatócsoportok közti új együttműködések kialakítására, elmélyítésére.

Idén rendhagyó módon, a vándorgyűlés második napja nem terepgyakorlat lesz, hanem laborgyakorlat: a résztvevők megismerkedhetnek az Atommagkutató Intézet laboratóriumaival, a rendelkezésre álló, de eddig ki nem aknázott geokémiai analitikai lehetőségekkel és az intézetben folyó fő földtani kutatási irányokkal.

Helyszín: MTA Atommagkutató Intézet, Debrecen, Bem tér 18/C.

Kapcsolat: 7kgvgy@gmail.com

Honlap: <http://indico.atomki.mta.hu/e/7kgvgy>

Szervezők: Benkó Zsolt, Palcsu László, Pécskay Zoltán, Molnár Mihály, Kertész Zsófia, Braun Mihály

*****

Szeptember 27. (kedd) 15.00 óra

SZTE, Szeged, Egyetem u. 2.

ALFÖLDI TERÜLETI SZERVEZET

Koncz István: Az algyői telepek migrációs modellje

Geiger János, Horváth Janina, Csökmei Bálint: A Szegedi-medence nyugati oldalának 3D litológiai modellje és annak néhány következménye

*****

Október 1. (szombat)

Tata, Geológus kert

OKTATÁSI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKOSZTÁLY, ÁSVÁNYTAN-GEOKÉMIAI SZAKOSZTÁLY, ŐSLÉNYTANI-RÉTEGTANI SZAKOSZTÁLY

**Év ásványa 2016, Év ősmaradványa 2016 családi nap
a GRÁNÁT és a *Nummulites* jegyében
a Geotóp napi programokhoz kapcsolódva**

Ismeretterjesztő előadások, interaktív játékok várnak kicsiket és nagyokat.

A rendezvény részletes programja a <http://www.evasvanya.hu/>,

<http://www.evosmaradvanya.hu/> weboldalakon, valamint az Év ásványa, Év ősmaradványa facebook-oldalakon lesz elérhető, várhatóan szeptember közepétől.

Érdeklődni Gherdán Katalin programkoordinátornál, a gherdankata@hotmail.com e-mail címen lehet.

Mindenkit szeretettel várnak szervezők!

*****

Október 1., 8. (szombat)

PROGEO FÖLDTUDOMÁNYI TERMÉSZETVÉDELMI SZAKOSZTÁLY, NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁGOK

A ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztály nagyközönségnek szánt, más civilszervezetekkel és a nemzeti park igazgatóságokkal közös rendezvénye a

Geotóp napok: 2016. október 1., 8.

Földtudományi ismeretterjesztő kirándulásokat tartunk az ország számos pontján, szakvezetővel.

A találkozási helyek és a végleges programok részletes információit szeptember közepén a Geotóp napok új honlapján: (www.geotopnap.hu) tesszük közzé.

A pontos tájékozódás érdekében figyelje körleveleinket, illetve a rendező intézmények honlapjait, vagy keresse a túra kapcsolattartóját.

Eddig bejelentett helyszínek:

Október 1.: Csólyospálos, Tata, ld. fent

Október 8.: Salgótarján-Eresztvény, Madaras, Tarpa, Budapest- Sas-hegy, Pusztamarót, Csákvár

*****

Október 3. (hétfő) 15.00 óra

ELTE TTK Déli tömb, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/c, alagsor, Sztrókay Kálmán terem (00-708)

AGYAGÁSVÁNYTANI SZAKOSZTÁLY

Hol tart ma az agyagtudomány Közép-Európában, és mi ebben Magyarország helye és jövője?

Kerekasztal beszélgetés két konferencia (MECC – 2016, JTACC+V4 – 2017) tükrében

A rendhagyó szakosztályülés első fele kerekasztal beszélgetés, ahol 60 percen tekintjük át a 2016-os MECC (8th Mid-European Clay Conference, 2016. július 4–8., Kassa, Szlovákia) tapasztalatai alapján az agyagásványtan magyarországi helyzetét, lehetőségeit és fejlődési irányait. Először 10 perces összefoglalóban áttekintjük a MECC konferencia témaköreit és résztvevő körét, majd moderált beszélgetésben a résztvevők élményeit, benyomásait vitatjuk meg.

A továbblépés fontos terepe lehet a 2017-es budapesti rendezésű termoanalitikai kongresszus is, amelyet Kristóf János ismertet.

A rendezvényen kiemelten számítunk a 195 fős MECC 11 fős magyar delegációjának minél nagyobb arányú részvételére!

Viczián István: Agyagásványok a kabai meteoritban. Irodalmi áttekintés és előzetes vékonycsiszolati mikroszkópos vizsgálat (20 perc)

Kristály Ferenc: Agyagásványok a kabai meteoritban – előzetes röntgendiffrakciós eredmények (10 perc)

*****

Október 14–15. (péntek-szombat)

MFT ÁLTALÁNOS FÖLDTANI SZAKOSZTÁLY, MTA SZEDIMENTOLÓGIAI ALBIZOTTSÁG

Terepbejárás a gerecsei kainozoos képződmények és paleomorfológiai elemek vizsgálatára

A terepbejárás az utóbbi évtizedben a Gerecsében és környékén megismert kainozoos képződmények új szedimentológiai, őslénytani, szerkezeti és geomorfológiai eredményeit mutatja be, és számos nyitott kérdésre keres – közös fejtöréssel keresztesül – választ. Az eredmények sok forrásból származnak: a MÁFI (MFGI) földtani térképzési projektjéből, az ELTE geológus és geofizikus hallgatóinak térképezési gyakorlataiból, szakdolgozataiból, OTKA kutatásokról (81530, 106197), illetve bilaterális szlovák-magyar (TÉT) kutatásból.

Fontos nyitott kérdések, amelyek együttes továbbgondolást/terepi vitát igényelnek: eocén/oligocén/pliocén-kvarter kavicsstakarók kora, eredete, eocén felszínfejlődés és karsztosodás, majd üledékképződés, a Gerecse paleogén és pannóniai lefedettségének kora, mértéke, a kitakaródás kora, a szerkezeti elemek szerepe a pannóniai üledékképződésben, negyedidőszaki felszínfejlődés.

A program néhány pontja biztos, míg mások szervezés alatt vannak és a terepi vita idejének függvényei. A feltárásokat gépkocsival, majd gyalog közelítjük meg, az utak gyenge minőségűek.

Vezetők: Bartha István, Beke Barbara, Budai Soma, Csillag Gábor, Fodor László, Kercksmár Zsolt, Kövér Szilvia, Magyar Imre, Selmeczi Ildikó, Sztanó Orsolya, Zalai Zsófia

Tervezett program

Október 14. péntek

1. Dunaalmás, K: abráziós kavics — *a Gerecse nyugati peremvetőinek pannóniai előtti, alatti és utáni aktivitása: mennyi lehetett a meglevő, ill. aktívan alakuló topográfia?*
2. Dunaalmás, É, Iván-halála-völgy, pannóniai kavics, homok, puhatestűek, kréta homokkővön. Cuman-eredet bemutatása. — *Hol lehetett a földrengés vetője? Mi a következménye az ősföldrajzra? A környezet eocén üledékei*
3. Neszmély, Disznóskúti-völgy, pannóniai deltaképződmények üledékföldtani bélyegei — *Miért más az áramlás iránya a Gerecse ÉNy-i előterében? Fedve volt-e a Gerecse, mikor és mennyivel?*
4. Neszmély-Süttő között (opcionális feltárás), pannóniai homok, agyag, kvarter törmelékes üledékek (ha megvan még a fal)
5. Lábatlan, magánvágóhíd melletti ("Pláza-völgy"), vagy a cementgyár mögötti feltárás: homokos, tarka agyagos eocén — a Bajnai Tagozat finomszemű változata
6. Lábatlan, Bersek-hegy, homokkő, konglomerátum, édesvízi mészkő — *hogyan néz ki a kréta sorozat eocén fedője?*

Október 15. szombat

1. Opcionális feltárás: Pusztamarót, Hosszúdomb: pediment-maradvány yardang tetején. — *Felszínfejlődés*
2. Pusztamarót, Cigány-Bükk: nem datált breccsa, csigákkal. — *Lehetséges kor, kérdéses eredet megvitatása, szerepe a paleogén vagy miocén deformációban.*
- 3.-5. Bagoly-völgy előfordulásai: Vörös-híd, új fejtősor déli része. Vető menti üledékes

- kitöltés, barlangkitöltések, Vörös-híd, régi kettős kőfejtő: Vető menti üledékes kitöltés, barlangkitöltések, „Grand-Canyon”: barlangkitöltés, maradványkavics. — *eredet, karsztosodás, felszínfejlődés a paleogénben (miocénben?) szerkezeti következmények.*
6. Opcionális feltárás: Alsó-Látó-hegy keleti lejtője, kavics. — *Kora bizonytalan*
7. Opcionális feltárás: Bánya-hegy: Kavicsos, tűzkőklasztos hasadékköltés. — *Szerkezeti üzenet, kérdéses korrál*
8. Vértestolna, faluvég: oligocén homokkő. — *keresztrétegzés*
9. Tarján, Szúnyog-tó: széllyuk, kvarter pediment. — *hogyan néz ki a biztos kvarter kavicslepel?*
10. Tatabánya, Keselő-hegy: kovás üregkitöltés. — *paleogén(?) felszínalakulás*

A kirándulás önköltséges, a közlekedés saját autókkal történik. Találkozó pénteken reggel Dunaszentmiklós DK-i faluvégén a sportpályánál. A program szombaton este ér véget. Szállás: Dorog, Dunagáz Oktatóközpont, 4000 Ft/fő.

Jelentkezési határidő: szeptember 15. – a szállásfoglalás miatt kérjük betartani!

Jelentkezni az alábbi linken található űrlap kitöltésével lehet:

<http://bit.ly/geojelentkezés>

További információk: Bartha István Róbert: isti.bartha@gmail.com; 20/5003421

*****

Október 17. (hétfő) 14.00 óra

MFT Titkárság 1015 Budapest, Csalogány u.12. I
TUDOMÁNYTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY

Dobos Irma: Megemlékezés Rónai András halálának 25 éves évfordulóján

Csath Béla: Emlékezés Zsidomdy Bélára, halálának 100. évfordulóján

Nagy Béla: 50 éve jelent meg Koch Sándor „Magyarország ásványai” első kiadása
Budapesten

BEHARANGOZÓ

November 11. (péntek)

Tisza Szálló, 6720 Szeged, Széchenyi tér 3.
ALFÖLDI TERÜLETI SZERVEZET

NosztalGEO 2016

„50 éves az Alföldi Területi Szervezet”

A NosztalGEO-t ötödik alkalommal rendezzi meg az MFT Alföldi Területi Szervezete, mely idén megalakulásának 50. évfordulójára ezzel a rendezvénnyel emlékezik. 1966. november 17-én Szegeden a Tisza Szálló éttermében alapították: Koch Sándor elnök, Dank Viktor társelnök és Mezösi József titkár. A szénhidrogén kutatás (második) fénykorát jelentő hatvanas évek alföldi eredményei (kiemelten Algyő, 1965) predesztinálták megalapítását. Nagy megtiszteltetés, hogy az alapító Dank Viktor és Algyő mezőhöz kapcsolódóan Dobos Irma elfogadta meghívásunkat és előadásaiikkal tüntetik ki rendezvényünket.

A szakmai előadások egyrészt természetesen az alföldi olajipari kutatások, másrészt a felszín alatti vizek múltjával, jelenével és jövőbeli lehetőségeivel foglalkoznak.

A korábbi évekhez hasonlóan idén is fontos célunknak tartjuk összehozni a "már régóta fiatal" kollégákat egymással és a "még nem olyan régóta fiatal" szaktársakkal. Természetesen az eseményről nem maradhat el a halászlé és a túrós csusza sem.

Részvételi díj, regisztráció:

Részvételi díj nincs, regisztráció szükséges (andrea.varga.geol@gmail.com; bakiss@mol.hu; szanyi@iif.u-szeged.hu). Támogatást szívesen fogadunk.

Az Alföldi Területi Szervezet (al)számla száma: **10200201-28610746-00000000**

A rendezvény résztvevői számára kedvezményes szállás lehetőséget biztosít a Tisza Szálló. Foglalási igény esetén legyenek szívesek hivatkozni a rendezvényre (NosztalGEO 2016).

Szobafoglalás: Telefon: (+36) 62 478 278, Mobil: (+36) 30 201 5586

E-mail: szobak@tiszahotel.hu; info@tiszahotel.hu; www.tiszahotel.hu

*****

November 12–13. (szombat–vasárnap)

Magyar Természettudományi Múzeum

Földtudományos Forгатag

A 2016. évi rendezvénynek a Magyar Természettudományi Múzeum ad otthont. A forгатagon bemutatkoznak földtudományi kutatással foglalkozó intézményeink, megismerkedhetnek ásványkincseinkkel, a klímaváltozás nyomaival a kőzetekben, a földtani veszélyforrásokkal, a Földet vizsgáló geofizikusok különleges eszközeivel. A szénhidrogén kutatás érdekességeivel.

Nemzeti parkjaink és geoparkjaink hazánk legszebb felkereshető földtani látványosságait mutatják be, és geotúra ajánlatokkal várják az érdeklődőket.

A kisebbeket a geojátszóház várja. Évmilliók története ősmaradványok, ásványok, kőzetek képében megfoghatóan, kézközelben.

Kedvezményes ásvány- kőzet és könyvvásár!

A részletes programot november-decemberi hírlevelünkben adjuk közre!

*****

November 17–18. (csütörtök–péntek)

Miskolci Egyetem, Ásványtani-Földtani Intézet, A/3 Épület III. emelet, 3515 Miskolc, Egyetemváros

MFT ÁSVÁNYTAN-GEOKÉMIAI SZAKOSZTÁLY, AGYAGÁSVÁNYTANI SZAKOSZTÁLY, OKTATÁSI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKOSZTÁLY, MTA GEOKÉMIAI, ÁSVÁNY- ÉS KŐZETTANI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGÁNAK FELSŐOKTATÁSI MUNKABIZOTTSÁGA, MISKOLCI EGYETEM ÁSVÁNYTANI-FÖLDTANI INTÉZET

A geokémiai, ásványtani és közettani szakterületek érintett felsőoktatási műhelyeinek éves találkozója

Program

November 17. (csütörtök) 12:00-tól: A házigazda (ME, Ásványtani-Földtani Intézet) műhely részletes bemutatkozása: alkalmazott és alapkutatási projektek, fejlesztések, oktatási helyzet ismertetése, laborlátogatások (közös vacsora)

November 18. (péntek) 09:00–12:00: A résztvevő társintézmények és szakmai műhelyeik 2015/2016-os főbb alkalmazott és alapkutatási eredményeinek, beruházásainak, fejlesztéseinek, oktatási helyzetének, együttműködéseknek rövid bemutatása. A társintézmények együttműködésének fejlesztésére irányuló tervek, lehetőségek megvitatása (pl. hallgatói, oktatói mobilitási ablakok, terepi programok). Az Év ásványa és Év Ősmeradványa program 2016-os tapasztalatainak rövid összesítése, a 2017-es tervek bemutatása.

A rendezvényre várjuk minden, nem a felsőoktatásban aktív tagtársunkat is, kiemelten azokat, akik munkaadóként hajlandók visszajelzéseikkel segíteni az egyetemeink által nyújtott képzések munkaerő piaci beágyazottságának javítását.

Részvételi díj nincs, de a részvételi szándék előzetes bejelentése segíti a szervezők munkáját.

További (folyamatosan frissülő) részletek az MTA Eseménynaptárában:
<http://mta.hu/esemenynaptar/2016-11-17-az-asvanytani-kozettani-es-geokemiai-felsooktatasi-muhelyeink-eves-talalkozoja-333>

Jelentkezés és további információ:

Kis Annamária titkár (MTA GÁK FOM), e-mail: annamari.kis@gmail.com, tel.: 06-30-3945869;

Mádai Ferenc intézetigazgató (ME, Ásványtani-Földtani Intézet, főszervező), e-mail: askmf@uni-miskolc.hu

PÁLYÁZATOK

Pályázati felhívás a KRIVÁN PÁL ALAPÍTVÁNYI EMLÉKÉREM elnyerésére

Az Emlékérem elnyerésére magyar nyelvű **geológiai tárgyú diplomamunkával** lehet pályázni. Pályázatát bármely egyetemen geológiai tárgyú MSc diplomamunkát benyújtó hallgató beadhatja állampolgárságtól és társulati tagságtól függetlenül.

Benyújtási határidő: 2016. december 31.

A diplomamunka elektronikus verzióját (CD/DVD) a Társulat titkárságára kell eljuttatni december 31-ig, a társulat honlapjáról letölthető adatlappal együtt.

A pályázat részletes feltételeit az Emlékérem Szabályzata (odaítélés feltételei, odaítélés ügyrendje) tartalmazza. Megtalálható a www.foldtan.hu portálon a kitüntetéseknel.

**Pályázati felhívás a
SEMSEY ANDOR IFJÚSÁGI EMLÉKÉREM
elnyerésére**

Az Emlékérem fiatal, földtudománnyal foglalkozó szakembert, egy publikációban közreadott eredménye alapján jutalmaz.

Pályázatot a Társulat azon rendes tagja/i nyújthatja/nyújthatják be, akik/k a pályázat beadását követő év december 31. napjáig nem tölti/k be 30. életévüket. **Pályázni nyomtatásban megjelent publikációval lehet.**

Társszerzős publikáció esetén kollektív pályázat is benyújtható.

Benyújtási határidő: 2016. december 31.

A publikáció egy nyomtatott példányát, és elektronikus verzióját (CD/DVD) a Társulat titkárságára kell eljuttatni december 31-ig, a pályázati adatlappal együtt, amely a Társulat honlapjáról letölthető

A pályázat részletes feltételeit az Emlékérem Szabályzata (odaítélés feltételei, odaítélés ügyrendje) tartalmazza. Megtalálható a www.foldtan.hu portálon a kitüntetéseknel.

EGYÉB PROGRAMOK

Szeptember 3. (szombat) 11.00 óra

Pannónia Kulturális Központ és Könyvtár, Balatonalmádi, Városház tér 4.

***Volt egyszer egy Bauxitkutató...*
a Bauxitkutató Vállalat emlékkiállításának megnyitója**

A kiállítást megnyitja: **Komlóssy György** geológus.

A kiállítás megtekinthető: 2016. szeptember 5. (hétfő) és szeptember 10. (szombat) között naponta 10-től 19 óráig.

Mindennap tartanak tárlatvezetést, az érdeklődők mikroszkóppal bauxitcsiszolatokat is tanulmányozhatnak.

Külön programok:

Szeptember 5. (hétfő) 15 órától:

Vállalati dolgozók baráti találkozója

Szeptember 6. (kedd) 15 órától:

Szakmai előadások az alábbi témákban:

- A geológia feladatai a bauxitkutatásban
- Kutatófúrások kezdetektől
- Aknafúrás Nyirádon

Szeptember 9. (péntek) 15 órától:

Bányász hagyományok (előadás)

Múltidézés: vállalati dolgozóink mesélik

*****

2016. szeptember 5. és 9. között Kutná Hora-n rendezik meg a 6. Nemzetközi Workshop a Rétegszerkezetű Anyagokon (International Workshop on Layered Materials) találkozót, amely

kitekintést nyújt az agyagásványtannal foglalkozó szakemberek számára a mesterséges és szintetikus anyagok világába is. Bővebb információkat a <http://www.jh-inst.cas.cz/workshop2016/> címen találhatnak az érdeklődők.

*****

2016. szeptember 25. és 29. között Izmir-ben rendezik meg az 5. Mediterrán Agyagásványtani Találkozót (Mediterranean Clay Meeting), lehetőséget nyújtva az agyagásványokkal (is) dolgozó szakembereknek egy tágabb nemzetközi kitekintésre. További információkat a <http://www.mcm2016.org/> címen találhatnak az érdeklődők.

*****

Október 28-30. (péntek – vasárnap)

Kovácszna

XVIII. Székelyföldi Geológus Találkozó – Kovácszna

1. körlevél

Ezúton szeretnénk értesíteni, hogy 2016. október 28-30-án Kovácsznán kerül megrendezésre a XVIII. Székelyföldi Geológus Találkozó. Korábban Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Barót, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Várfalva és Székelykeresztúr adott otthont ennek a szakmai, baráti rendezvénynek. Maradva a több éve elhatározott vándor-jelleg mellett, első alkalommal hívunk mindenkit Kovácsznára.

A Találkozó a korábbi rendezvények hagyományait őrizve a következő célokat tűzte ki:

- fórumot teremteni a székelyföldi és az innen elszármazott, illetve a magyarországi és más államokbeli magyar (és sem csak) szakembereknek a találkozásra és tapasztalatcserére;
- lehetőséget kínálni a Székelyföld geológiájával foglalkozó szakembereknek munkásságuk bemutatására;
- alkalmat adni a fiatal, kezdő szaktársainknak a bemutatkozásra, ismerkedésre;
- előmozdítani a kapcsolatépítést kutatócsoportok, szakterületek (pld. közép- és általános iskolákban Földrajz tantárgyat oktató pedagógusok) között

A Találkozó előzetes programja:

- 2016. október 27, csütörtök: regisztráció;
- 2016. október 28, péntek: szakmai kirándulás;
- 2016. október 29, szombat: előadások;
- 2016. október 30, vasárnap: hazautazás.

A Találkozó ajánlott témaköre: víz, só, tektonika

A Találkozó lebonyolítója:

Sikló Egyesület, Sepsiszentgyörgy

Kapcsolattartó, elérhetőségek:

- Papucs András: mobil: +4 0740094736; e-mail: elojegyzes-szgt2016@yahoo.com

Jelentkezés:

- előadással 2016. szeptember 1-ig kérjük jelentkezni

Bővebb információ a második körlevélben.

*****

2017. június 6–9. (kedd–péntek)

Mercure Budapest Buda Hotel

1013 Budapest, Krisztina krt. 41–43.
MFT AGYAGÁSVÁNYTANI SZAKOSZTÁLYA ajánlásával

A Journal of Thermal Analysis and Calorimetry folyóirat első és a Visegrádi országok 6. Termoanalitikai Konferenciája

A közös rendezésű konferencia a termoanalitikai módszerek teljes spektrumát lefedi, az ipari alkalmazásoktól a természettudományos alap kutatásokig, így helyet kapnak benne az agyagtudományok, a földtudományok és az anyagtudomány is.

A konferencia honlapja: <http://jtac-jtacc.akcongress.com>

Absztrakt beküldési határidő: 2017. január 31. (előadás); 2017. március 15. (poszter)

Early bird regisztráció határideje: 2017. január 31.

HÍREK

Infók a CHPM2030 projekt eredményeiről

Mint korábban a Hírlevélben megjelent, a Magyarhoni Földtani Társulat az EFG (European Federation of Geologists) tagjaként részt vesz a CHPM2030 (Combined Heat, Power and Metal extraction) EU által támogatott projekt munkájában. Magyar részről a Miskolci Egyetem önállóan, mint témavezető is a projekt tagja

([http://www.chpm2030.eu/wp-](http://www.chpm2030.eu/wp-content/uploads/2016/05/CHPM2030_20mins_JGP_Utrecht_2016.pdf)

[content/uploads/2016/05/CHPM2030_20mins_JGP_Utrecht_2016.pdf](http://www.chpm2030.eu/wp-content/uploads/2016/05/CHPM2030_20mins_JGP_Utrecht_2016.pdf)). A projekt célja egy a geotermikus energia és a fémtartalom együttes hasznosítása olyan földtani objektumokban ahol a magas hőmérséklet nem teszi lehetővé a hagyományos bányászati technológia alkalmazását, viszont a fémtartalom kinyerése mellett energia is termelhető (<http://www.chpm2030.eu/>). A projekt első fázisa 2016. júniusban egy kérdőív kitöltésével kezdődött. Ezzel kapcsolatban jelent meg a sajtóközlemény ([http://www.chpm2030.eu/wp-](http://www.chpm2030.eu/wp-content/uploads/2016/06/CHPM2030_press_release_June2016.pdf)

[content/uploads/2016/06/CHPM2030_press_release_June2016.pdf](http://www.chpm2030.eu/wp-content/uploads/2016/06/CHPM2030_press_release_June2016.pdf)). A kérdőív feldolgozása után jön létre egy adatbázis, ahol az egyes európai fém provinciák legfontosabb adminisztratív és földtani leírása elérhető lesz. A Társulat részéről a Recski mélyszinti érctest adatait adtuk meg, ezzel egy lehetőség lesz a hányatott sorsú nemzeti vagyon hasznosítására.

H2020 projektjeink legújabb hírei

INTRAW – International cooperation on raw materials

PROJECT NUMBER: 642130, **START DATE:** 01.02.2015, **DURATION:** 36 MONTHS

The 36-months project INTRAW, which started in February 2015, aims to map best practices and develop new cooperation opportunities related to raw materials between the EU and technologically advanced countries (Australia, Canada, Japan, South Africa and the United States) in response to similar global challenges. The outcome of the mapping and knowledge transfer activities conducted in the first two years of the project will be used as a baseline to set up and launch the European Union's International Observatory for Raw Materials as a permanent raw materials knowledge management body.

EFG Role:

The European Federation of Geologists (EFG) is the coordinator of a consortium of 15 partners from different countries including Australia, the United States and South Africa. Most of EFG's members are also part of the consortium as EFG Linked Third Parties.

Highlights for this reporting period:

- The consortium officially launched in February a set of reports analysing the contextual environment of the project's five "Reference Countries". The reports present the countries' historical economic development during the 20th and 21st century in general, and in relation to primary raw materials management in particular. The launch of these reports has been actively promoted in March and April through a press release and the social media: <http://intra.eu/publications>.
- The publication of three transactional reports on Research & Innovation, Education & Outreach and Industry & trade is currently under preparation and scheduled for September.
- On 5 and 6 April 2016 a meeting dedicated to the upcoming tasks of Work Package 2 was held in the facilities of Fraunhofer (WP2 leader).

KINDRA – Knowledge Inventory for hydrogeology research

PROJECT NUMBER: 642047, START DATE: 01.01.2015, DURATION: 36 MONTHS

Groundwater and hydrogeology-related research activities cover a wide spectrum of research areas at EU and national levels. However, groundwater issues are quite often either ignored or considered only in insufficient detail and separated from the associated surface water bodies, despite groundwater's critical importance as renewable, high-quality, naturally protected (but still vulnerable) resource that has significant impacts on both surface water bodies and ecosystems. The EU-funded KINDRA project seeks to take stock of our current knowledge of hydrogeology through an inventory of research results, activities, projects and programmes.

EFG Role:

The European Federation of Geologists (EFG) is the leader on the data collection and processing to carry out EU-wide assessment of existing practical and scientific knowledge (using the developed HRC-SYS) focusing on EU, national, regional, international and EU-third party scientific activities. This assessment will be implemented with the help of the national members of EFG. EFG is also involved in the dissemination activity. Most of EFG's members are also part of the consortium as EFG third parties.

Highlights for this reporting period:

- Due to the high security alert level announced in Brussels in November 2015, the workshop "State of the knowledge for hydrogeology research in Europe" was cancelled. The consortium agreed to re-schedule the workshop in Sevilla, Spain, on 4 and 5 February 2016 in combination with a consortium meeting. The workshop focussed on the training of national experts (delegates from the EFG KINDRA Third Parties) who will actively take part in the KINDRA activity "Data collection and processing". The day was divided in two main sessions: Harmonised Research Classification System (HRC-SYS) and European Inventory of Groundwater Research (EIGR) that help demonstrating the large variation and importance of different groundwater research areas. Finally, the Third Parties Experts participated in a practical training session to learn and demonstrate the classification system.

- The national experts from each Linked Third Party (LTPs) are currently populating the EIGR with national data.
- During the year 2016 national workshops will be organised in the countries covered by the LTPs. A full calendar with the dates of all national workshops will very soon be available on the KINDRA website.

CHPM2030 – Combined Heat, Power and Metal extraction from ultra-deep ore bodies

PROJECT NUMBER: 654100, START DATE: 01.01.2016, DURATION: 42 MONTHS

The CHPM2030 project aims to develop a novel, pilot level technology which combines geothermal resource development, minerals extraction and electro-metallurgy in a single interlinked process. In order to improve the economics of geothermal energy production the project will investigate possible technologies of manipulating metal-bearing geological formations with high geothermal potential at a depth of 3-4 km in a way that the co-production of energy and metals will be possible and may be optimised according to the market demands in the future. Led by the University of Miskolc, the project will be implemented in the cooperation of 12 partners from 10 European countries.

EFG role:

EFG supports the activities for the CHPM2030 methodology framework definition (WP1), particularly the European data integration and evaluation: EFG's Linked Third Parties (LTP) will collect publicly available data at national level on deep drilling programmes, geophysical and geochemical explorations and any kind of geo-scientific data related to the potential deep metal enrichments. They will also collect data on the national geothermal potential. Guidelines/templates for data collection will be provided by EFG.

During the second year, EFG will support the road mapping and preparation for Pilots (WP6), European Outlook. EFG's Linked Third Parties will assess the geological data on suitable ore-bearing formations and geothermal projects, which were collected in WP1, in relation with the potential application of the CHPM technology. This work will combine these data with the outcomes of the most recent predictive metallogenic models. Only existing datasets will be utilised, no new surveys will be carried out.

EFG also leads the Work Package on dissemination.

Highlights for this reporting period:

- The tenth edition of GeoTHERM, Europe's biggest meeting place for geothermal energy, took place on 25 and 26 February 2016 at Offenburg, Germany. EFG President Vitor Correia delivered at this occasion a key note speech about the importance of geothermal energy as a clean energy source in the future.
- Ongoing data collection in the frame of Task "European data integration and evaluation in cooperation" with EFG's Linked Third Parties. EFG Linked Third Parties (LTP) collect publicly available data at national level on deep drilling programmes, geophysical and geochemical explorations and any kind of geo-scientific data related to the potential deep metal enrichments using the data collection template.
- Preparation of the Project Dissemination and communication plan. This document defines and prioritises the key objectives of dissemination of CHPM2030 and details the steps to be taken during the project's lifetime in order to achieve maximum impact and reach relevant audiences. It also sets the framework to facilitate communication among Consortium members and between the Consortium and stakeholders or the general public.
- More information will soon be available at: <http://chpm2030.eu>

UNEXMIN – Autonomous Underwater Explorer for Flooded Mines

PROJECT NUMBER: 690008, START DATE: 01.02.2016, DURATION: 45 MONTHS

Thirteen organisations from seven countries across Europe are collaborating in this ambitious project to develop a submersible robotic system for surveying and exploration of flooded mines. The €5M project, funded by the European Union's Horizon 2020 research programme, will include the development of a Robotic Explorer (UX-1) for autonomous 3D mine mapping to gather valuable geological information that cannot be obtained in any other way: in general the mines will be too deep and dangerous for access by human divers.

EFG role:

Some of EFG's national associations participate in this project as Linked Third Parties and support the consortium through data collection for the inventory of flooded mines. EFG also supports the Work Package on dissemination and EFG's Third Parties will disseminate the project results at national level in web portals, newsletters, conferences, workshops, educational activities, exhibitions or any other relevant means.

Highlights for this reporting period:

- The project's kick-off meeting was held in Miskolc, Hungary, on 18 and 19 February 2016. The 13 organisations from 7 countries across Europe are collaborating in an ambitious project to develop a submersible robotic system for surveying and exploration of flooded mines. The €5M project, funded by the European Union's Horizon 2020 Research Programme, will include the development of a Robotic Explorer (UX-1) for autonomous 3D mine mapping to gather valuable geological information that cannot be obtained in any other way: in general the mines are too deep and dangerous for access by human divers.
- Project's Deliverable "Stakeholder engagement protocol" delivered by EFG in March 2016. This document aims to fulfil two functions. Firstly, the types and overall profile of project stakeholders will be identified. Secondly, it details the approach towards engaging stakeholders and involving them into the project in most efficient way in order to achieve quality results and successful implementation of the project's final product. The document defines the main groups of potential stakeholders and provides general guidelines on how to establish the first contact and how to engage them. Additionally, it contains a list of challenges which may occur along the process together with possible solutions.
- Project Task "Requirements and Specification" - ongoing data collection from the pre-defined future stakeholders managed by EFG as WP5 Leader. The collected data will be used for design and specification of the future robot in order to meet and satisfy the stakeholder's requirements and expectations.

**A Magyarhoni Földtani Társulat Hírlevelét szerkesztette: Klima Krisztián és
Krivánné Horváth Ágnes**

**A megjelentetni kívánt anyagokat kérjük e-mailen, word formátumban küldjék el az
alábbi címekre:**

krisztian.klima@mbfh.hu, mft@mft.t-online.hu

**A küldött anyagokat minden esetben visszaigazoljuk, az igazolás elmaradása esetén
kérjük, szíveskedjék a kapcsolatot más módon is felvenni!**

**Magyarhoni Földtani Társulat
H-1015 Budapest, Csalogány u. 12. 1. em. 1.**

**Félfogadás: hétfő, szerda 9.30–18.00, péntek 9.30–13.30, az ettől eltérő időpontot
kérjük, előre jelezzék!**

**H-1255 Budapest, Pf. 61.
Tel/Fax: 201-9129, Mobil: 06 20 4948 449**